

# **Nowy model prawa wykroczeń. Teoria, praktyka, przyszłość**



**Włodzimierz Wróbel**  
**Mikołaj Małecki**  
**Małgorzata Pyrcak-Górowska**  
**Dominik Zając**  
redakcja



## Skróty

BGH	niemiecki Sąd Najwyższy
ETPC	Europejski Trybunał Praw Człowieka
Europejska Konwencja Praw Człowieka, EKPC	Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dn. 4 listopada 1950 r., Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.
Karta Nauczyciela	Ustawa z dn. 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, Dz.U. 2021, poz. 1762, tekst jedn. ze zm.
Kodeks cywilny, k.c.	Ustawa z dn. 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz.U. 2023, poz. 1610, tekst jedn. ze zm.
Kodeks karny skarbowy, k.k.s.	Ustawa z dn. 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy, Dz.U. 2022, poz. 859, tekst jedn. ze zm.
Kodeks karny z 1932 r., k.k. z 1932 r.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 11 lipca 1932 r. – Kodeks karny, Dz.U. 1932, nr 60, poz. 571 ze zm.
Kodeks karny z 1969 r., k.k. z 1969 r.	Ustawa z dn. 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny, Dz.U. 1969, nr 13, poz. 94 ze zm.
Kodeks karny, k.k.	Ustawa z dn. 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, Dz.U. 2022, poz. 1138, tekst jedn. ze zm.
Kodeks postępowania administracyjnego, k.p.a.	Ustawa z dn. 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, Dz.U. 1960, nr 30, poz. 168 ze zm.
Kodeks postępowania cywilnego, k.p.c.	Ustawa z dn. 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, Dz.U. 2023, poz. 1550, tekst jedn. ze zm.

## Skróty

Kodeks postępowania karnego, k.p.k.	Ustawa z dn. 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, Dz.U. 2022, poz. 1375, tekst jedn.
Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, k.p.w.	Ustawa z dn. 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, Dz.U. 2022, poz. 1124, tekst jedn.
Kodeks wykroczeń, k.w.	Ustawa z dn. 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń, Dz.U. 2022, poz. 2151, tekst jedn. ze zm.
Konstytucja, Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. nr 78, poz. 483 ze zm.
KRK	Krajowy Rejestr Karny
NIK	Najwyższa Izba Kontroli
NSA	Naczelnny Sąd Administracyjny
p.p.s.a.	Ustawa z dn. 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz.U. 2023, poz. 1634, tekst jedn. ze zm.
Prawo o ustroju sądów powszechnych, u.s.p.	Ustawa z dn. 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. 2023, poz. 217, tekst jedn. ze zm.
Prawo o wykroczeniach, p.w.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 11 lipca 1932 r. – Prawo o wykroczeniach, Dz.U. 1932, nr 60, poz. 572 ze zm.
Prawo ochrony środowiska	Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Dz.U. 2022, poz. 2556, tekst jedn. ze zm.
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SO	Sąd Okręgowy
SR	Sąd Rejonowy
TK	Trybunał Konstytucyjny
u.s.p.	Ustawa z dn. 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. 2023, poz. 217, tekst jedn.
ustawa o Krajowym Rejestrze Karnym	Ustawa z dn. 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym, Dz.U. 2023, poz. 159, tekst jedn. ze zm.
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny

## **Praktyka stosowania przepisów o wykroczeniach – cele i metody badania orzecznictwa**

Contravention legislation in judicial practice – objectives and methods of case law research

DOI: 10.60677/kipk9788395965593.05

M. Pyrcak-Górowska, *Praktyka stosowania przepisów o wykroczeniach – cele i metody badania orzecznictwa*, w: *Nowy model prawa wykroczeń. Teoria, praktyka, przyszłość*, red. W. Wróbel, M. Małecki, M. Pyrcak-Górowska, D. Zając, Kraków 2024, s. 197–204.

### **Małgorzata Pyrcak-Górowska**

dr, Zakład Bioetyki i Prawa Medycznego, Katedra Prawa Karnego, Uniwersytet Jagielloński;  
ORCID: 0000-0003-3745-4252

Przystępując do analizy dotyczącej prawa wykroczeń, ustalono, że badania aktowe tej problematyki, choć były w przeszłości prowadzone, to dotyczyły najczęściej bądź wybranych, jednostkowych wykroczeń, bądź obejmowały stosunkowo niewielką grupę badawczą lub prowadzone były dłuższy czas temu<sup>404</sup>.

---

404 Zob. np. M. Jankowski, *Orzekanie...*, s. 35–54 (analiza akt 241 spraw o wykroczenia prawomocnie zakończonych w drugiej połowie 2010 r. pod kątem sprawności postępowania, prawnokarnej reakcji na wykroczenia, jak również rodzajów popełnionych czynów i cech ich sprawców); K. Wala, *Wykroczenie...* (analiza akt 340 prawomocnie zakończonych w 2014 r. spraw dotyczących wykroczenia z art. 140 k.w.); J. Klimczak, *Charakterystyka...*, s. 381–438 (analiza spraw dotyczących kradzieży,

Badania aktowe przeprowadzone w ramach niniejszego projektu miały dwa, niezależne od siebie cele. Po pierwsze, analiza akt spraw sądowych miała dać odpowiedź na pytanie, czy w aktualnej praktyce wymiaru sprawiedliwości występują problemy materialnoprawne, które nie były dotychczas podejmowane w literaturze przedmiotu, w tym w komentarzach adresowanych do praktyków. Ten cel został sformułowany z uwagi na ciągły postęp i rozwój cywilizacyjny oraz hipotezę, że z uwagi na zmiany społeczne może istnieć potrzeba zredefiniowania lub uadekwatnienia przynajmniej niektórych z instytucji prawa wykroczeń zawartych w Kodeksie wykroczeń z 1971 r. powstałym – patrząc przez pryzmat wciąż dokonującej się rewolucji technicznej oraz aktualnego ustroju państwa – w zupełnie innym świecie. Częściowo efektem tej analizy są teksty problemowe autorstwa osób zaangażowanych w przeprowadzenie badań, opublikowane w niniejszej monografii, które były inspirowane materiałem z akt badanych spraw. Drugim celem badań było określenie, jak przebiega postępowanie w sprawach o wykroczenia – chodziło tu o ustalenie m.in. czasu postępowania oraz podejmowanych w jego toku czynności, w tym dowodowych. Ten cel został sformułowany z uwagi na sygnalizowane problemy z przeciążeniem wymiaru sprawiedliwości sprawami wykroczeniowymi. Ta część badań miała w założeniu przyczynić się do ustalenia, czy postępowania wykroczeniowe prowadzone są sprawnie, a jeżeli nie – jakie są przyczyny takiego stanu rzeczy i czy można im chociażby częściowo zaradzić poprzez wprowadzenie zmian normatywnych. Badania nad problemem nowego modelu prawa wykroczeń nie zostały zatem ograniczone do zagadnień o charakterze materialnoprawnym, ale obejmowały również w pewnym zakresie aspekty proceduralne.

By zrealizować cele badawcze analizie poddano typy wykroczeń opisane w artykułach: 51 k.w. (zakłócenie spokoju lub porządku publicznego), 54 k.w. (naruszenie przepisów porządkowych), 87 k.w. (prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka) oraz 124 k.w. (niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy). Kryteria doboru typów wykroczeń do badań były następujące: po pierwsze, wykroczenia z art. 51 k.w., 87 k.w. oraz 124 k.w. należą do

---

w tym akt 233 spraw o wykroczenie z art. 119 § 1 k.w., które zakończyły się prawomocnie i w których postępowania wykonawcze zakończyły się w 2016 r. jako ostatnie).

grup wykroczeń statystycznie najczęściej pojawiających się w postępowaniu sądowym (art. 87 k.w. – wykroczenie przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, grupa wykroczeń przeciwko temu dobru prawnemu stanowi około 60% ogółu spraw wykroczeniowych; art. 124 k.w. – wykroczenie przeciwko mieniu, w ogólnej liczbie spraw wykroczeniowych w sądach ta grupa wykroczeń stanowi od 14% do 18%; art. 51 k.w. – jedno z wykroczeń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu stanowiących łącznie około 8% wszystkich spraw wykroczeniowych w sądach)<sup>405</sup>.

Po drugie, znaczenie dla doboru typów wykroczeniowych do badań miało to, że różniły się one pomiędzy sobą możliwymi sposobami reakcji karnej (możliwymi do orzeczenia karami, jak i środkami karnymi) oraz instytucjami prawa wykroczeń, które w ich przypadku mogły znaleźć zastosowanie. Zapewnienie różnorodności w tym zakresie miało znaczenie głównie dla realizacji pierwszego ze wskazanych powyżej celów. W przypadku wykroczeń z art. 51 k.w. i 54 k.w. oraz niektórych typów uregulowanych w art. 87 k.w. (§ 1a i 2) możliwe jest zakończenie postępowania poprzez nałożenie mandatu karnego. W przypadku wykroczeń z art. 51 k.w. i 124 k.w. karalne są podżeganie i pomocnictwo, a art. 124 § 2 k.w. wprowadza dodatkowo karalność za usiłowanie. Typy przewidziane w art. 51 k.w. oraz 124 k.w. zagrożone są karą aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. Typ przewidziany w art. 54 k.w. – grzywną do 500 złotych albo karą nagany. W art. 87 k.w. przewidziano zagrożenie karą aresztu albo grzywną (nie niższą niż 2500 lub 1000 zł – w zależności od typu). W przypadku popełnienia wykroczeń określonych w art. 87 k.w. orzeka się (obligatoryjnie, w przypadku wykroczenia z § 1) lub można orzec (fakultatywnie, w przypadku wykroczenia z § 1a lub § 2) zakaz prowadzenia pojazdów. W razie popełnienia wykroczenia z art. 124 k.w. można orzec obowiązek zapłaty równowartości wyrządzonej szkody lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

Artykuł 54 k.w. dobrano do grupy badawczej także z uwagi na czas prowadzenia badań (w 2021 r., w czasie pandemii COVID-19). Uznano, że obraz stosowania przepisów wykroczeniowych w polskich sądach byłby niepełny, gdyby nie ukazywał, jak stosowane były w bezprecedensowym okresie pandemii przepisy statuujące wykroczenia „covidowe”,

---

405 M. Marczewski, *Wykroczenia...*, s. 17.

egzekwujące zakazy wprowadzone z uwagi na stan zagrożenia sanitarnego związane z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. Egzekwowanie odpowiedzialności za wykroczenia „covidowe” budziło szereg wątpliwości, z uwagi na m.in. zastrzeżenia co do zgodności z Konstytucją przepisów rozporządzeń wprowadzających zakazy określonego zachowania się, stąd wykroczenie z art. 54 k.w. było jedynym, którego praktykę stosowania przez sądy opisano szerzej w dalszej części niniejszego rozdziału. W przypadku pozostałych wykroczeń wyniki badań zostały przedstawione w postaci danych statystycznych oraz tekstów problemowych.

Badania aktowe przeprowadzono w 12 sądach rejonowych: Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Podgórze w Krakowie, Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie, Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie, Sądzie Rejonowym w Zawierciu, Sądzie Rejonowym w Tarnowie, Sądzie Rejonowym w Kraśniku, Sądzie Rejonowym w Brzesku, Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach, Sądzie Rejonowym w Przeworsku, Sądzie Rejonowym w Wieliczce, Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej. Do próby badawczej weszły zatem sprawy rozpoznawane w sądach z bardzo dużych (Kraków – ok. 800 000 mieszkańców), dużych (Bielsko-Biała, Tarnów, odpowiednio ok. 170 000 i 105 000 mieszkańców), średnich (Tarnowskie Góry, Zawiercie, Kraśnik, Wieliczka, odpowiednio ok. 61 000, 50 000, 35 000 i 23 000 mieszkańców) oraz małych miast (Brzesko, Przeworsk – odpowiednio ok. 17 000 i 15 000 mieszkańców)<sup>406</sup>. Sądy dobrane do badań zlokalizowane były w różnych województwach i różnych apelacjach (krakowskiej, katowickiej, rzeszowskiej, lubelskiej). Zadbaneo zatem o to, by materiał badawczy był różnorodny, aczkolwiek należy wyraźnie zastrzec, że dobór sądów do badań nie był losowy, a to z uwagi na napotkane w czasie wykonywania badań ograniczenia o charakterze organizacyjnym. Badania były wykonywane – jak już to wspomniano – w 2021 r., przy pomocy seminarzystów i seminarzystek Katedry Prawa Karnego UJ, których zadaniem było wykonanie fotokopii akt. Należy bowiem nadmienić, że badania prowadzone w Katedrze Prawa Karnego także tym razem (jak w przypadku podobnych badań pro-

406 Dane dotyczące liczby mieszkańców podano na podstawie informacji ze strony internetowej [wikipedia.org](https://pl.wikipedia.org).

wadzonych wcześniej) odbywały się za indywidualną zgodą prezesów właściwych sądów, obejmującą zgodę na wgląd do akt prawomocnie zakończonych spraw oraz wykonanie ich fotokopii. Akta przeglądane oraz fotografowane były na miejscu, w sądzie, a następnie analizowane i kodowane przez badaczy i badaczki na podstawie wykonanych fotokopii. Żaden przepis prawa nie uprawnia ani nie zobowiązuje bowiem sądu do przesłania akt spraw do siedziby uniwersytetu<sup>407</sup>. W 2021 r. liczba zachorowań na COVID-19 była nadal wysoka, a w sądach obowiązywały obostrzenia sanitarne, przejawiające się m.in. tym, że liczba miejsc dostępnych w czytelnich akt była ograniczona, określony był również maksymalny czas korzystania z czytelnicy. Aby nie narażać nadmiernie osób uczestniczących w badaniach na ryzyko związane z podróżami, jak również wykonać fotokopie sprawnie, dobierając miasta do badań brano również pod uwagę miejsce zamieszkania osób wykonujących tę część badań (w tym czasie zajęcia dydaktyczne na Wydziale Prawa i Administracji UJ odbywały się zdalnie i znaczna część studentów uczestniczyła w nich, przebywając w swoich domach).

Badaniami objęto prawomocnie zakończone sprawy (zarówno w I, jak i II instancji), które wpłynęły do sądów w latach 2018–2019 (art. 51 k.w., 87 oraz 124 k.w.) oraz w 2020 r., czyli w początku pandemii COVID-19 (art. 54 k.w.). Dla doboru spraw do badań nie miała znaczenia data zakończenia postępowania. Dobór do badań spraw głównie z lat 2018–2019 miał zapewnić to, by były one prawomocnie zakończone w czasie prowadzenia badań.

W pierwszej kolejności zwrócono się do sekretariatów sądów o informacje na temat liczby spraw z każdej z kategorii, które wpłynęły w latach objętych badaniami do tych sądów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi ustalono, że w wytypowanych do badań sądach w latach 2018–2019 spraw z art. 51 k.w. było łącznie 2755, z art. 87 k.w. – 3166, a z art. 124 k.w. – 725. Spraw z art. 54 k.w., które wpłynęły do wytypowanych sądów w 2020 r., było natomiast 1191. Pierwotnie planowano objęcie badaniami 15% spraw z każdej grupy i poproszono osoby zatrudnione w sekretariatach sądów o przygotowanie do badań losowo

407 Zob. dla odmiany § 5 ust. 3 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 9 września 2016 r. w sprawie nadania statutu Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości wydanego na podstawie art. 66 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, Dz.U. 2022, poz. 498, tekst jedn.



wybranych akt spraw (z pewną „nadwyżką”, na wypadek gdyby część udostępniionych akt nie spełniała kryteriów badawczych). Ostatecznie jednak i tak nie we wszystkich kategoriach udało się osiągnąć to założenie i w przypadku niektórych wykroczeń wyniki badań opracowano na podstawie 14% spraw. Przyczyną takiego stanu rzeczy było to, że dopiero na etapie analizy okazywało się, że część sfotografowanych akt nie spełnia kryteriów badawczych (tytułem przykładu: do badań udostępniono akta sprawy o wykroczenie z art. 51 ustawy – Prawo łowieckie<sup>408</sup>, a nie art. 51 k.w.). Finalnie zatem wyniki badań opracowano na podstawie akt łącznie 1120 spraw, w tym 386 spraw z art. 51 k.w. (14% spraw z badanych sądów), 179 spraw z art. 54 k.w. (15% całości), 443 spraw z art. 87 k.w. (14% całości) oraz 112 spraw z art. 124 k.w. (15,5% całości).

Akta spraw zakodowano przy użyciu kwestionariusza badań aktywnych liczącego 32 pytania. Miały one charakter zarówno pytań otwartych, jak i zamkniętych – w przypadku tych ostatnich były to pytania jedno oraz wielokrotnego wyboru. Akta analizowano pod kątem m.in.: trybu postępowania (w tym osobno wyodrębniono sprawy, w których został złożony wniosek o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy), aktywności stron postępowania (udział w postępowaniu obwinionego, obrońcy, oskarżyciela posiłkowego, składane środki zaskarżenia), rodzaju dowodów przeprowadzonych na różnych etapach postępowania (wyjaśniającego/jurysdykcyjnego), czasu postępowania (od momentu powzięcia wiadomości o czynie do momentu zakończenia postępowania, zarówno całościowo, jak i z podziałem na kolejne etapy postępowania, przy czym już w tym momencie należy nadmienić, że na potrzeby badań za datę zakończenia postępowania wyjaśniającego przyjęto datę sporządzenia wniosku o ukaranie) oraz merytorycznego sposobu zakończenia postępowania (ukaranie/uniewinnienie/zakończenie postępowania w inny sposób). W zależności od przedmiotu analizy badania były prowadzone odnośnie do liczby postępowań bądź liczby obwinionych, z uwagi na to, że w przypadku typów z art. 51 k.w., 54 k.w. oraz 124 k.w. niektóre z postępowań obejmowały więcej niż jednego obwinionego. W przypadku tych typów badania dotyczące m.in. merytorycznych rozstrzygnięć, udziału obrońcy czy obwinionego w sprawie

---

408 Ustawa z dn. 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie, Dz.U. 2022, poz. 1173, tekst jedn. ze zm.

prowadzono w odniesieniu do liczby osób obwinionych, a nie liczby spraw. Informacja o tym, czy wyniki badań dotyczą liczby spraw, czy liczby osób, pojawia się każdorazowo w tekstach statystycznych. Problem ten nie dotyczył wykroczeń z art. 87 k.w., gdzie w każdej ze spraw pojawiała się tylko jedna osoba obwiniona. Łącznie badaniami objęto 1186 obwinionych.

W przypadku wszystkich kategorii wykroczeń analizę akt spraw prowadzono z wykorzystaniem tej samej ankiety, co pozwoliło na uzyskanie możliwych do porównania danych liczbowych. Z uwagi jednak na to, że badania nad poszczególnymi typami wykroczeń przeprowadziły różne osoby, nieuniknione było to, iż wyniki badań w poszczególnych rozdziałach zostały przedstawione w nieco odmienny sposób (np. dane liczbowe podane zostały w różnej kolejności). Sprawilo to z jednej strony, że każdy z rozdziałów ma swój autorski charakter, a z drugiej nie wyklucza to możliwości porównania danych przedstawionych w kolejnych rozdziałach.

Dane statystyczne zostały przedstawione zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w procentach, z dokładnością do części setnych procenta. Część danych została przedstawiona jedynie w tekście, niektóre dodatkowo także w tabelach. Zachowując dbałość o to, by sposób prezentacji wyników badań nie pozwalał na zidentyfikowanie osób (zarówno obwinionych, jak i pokrzywdzonych) występujących w aktach analizowanych przypadków, w tekstach odstąpiono od powoływania sygnatur akt spraw, jak i używania feminatywów.

## Summary

For the purposes of the research project, file research was conducted on cases of contraventions of disturbing the peace or public order, violation of order regulations, driving while under the influence of alcohol or a similarly acting drug, and destroying or damaging someone else's property. The research covered a total of 1120 cases from district courts from 2018–2020. The text indicates the criteria for the selection of courts and cases for the research, the results of which are discussed in the following chapters of the monograph.

## Keywords

file research, contravention proceedings, survey questionnaire

Praktyka stosowania przepisów...

## Literatura

Jankowski M., *Orzekanie w sprawach o wykroczenia*, „Prawo w działaniu. Sprawy karne” 2012, nr 11.

Klimczak J., *Charakterystyka czynu i sprawcy kradzieży na przykładzie postępowań sądowych*, „Archiwum Kryminologii” 2019, t. XLI, nr 1.

Marczewski M., *Wykroczenia w świetle statystyki policyjnej i sądowej*, Warszawa 2018.

Wala K., *Wykroczenie nieobyczajnego wybryku na tle pozostałych wykroczeń przeciwko obyczajności publicznej*, Warszawa 2019.

Opracowanie jest rezultatem projektu badawczego *Nowy model prawa wykroczeń. Analiza teoretyczna, normatywna i empiryczna* finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki w ramach grantu OPUS 14, nr 2017/27/B/HS5/02137

## Nowy model prawa wykroczeń. Teoria, praktyka, przyszłość

Prezentowana monografia to kompleksowe spojrzenie na prawo wykroczeń w Polsce. Wypracowanie nowych założeń modelowych w zakresie prawa wykroczeń możliwe jest po wszechstronnej analizie jego miejsca w systemie prawa represyjnego oraz spojrzeniu na praktykę stosowania przepisów.

Autorzy analizują prawo wykroczeń z trzech perspektyw. Pierwsza to teoretyczne spojrzenie na prawo wykroczeń jako takie, aspekty normatywne prawa wykroczeń oraz istotne instytucje Kodeksu wykroczeń. Druga to prezentacja wyników badań aktowych dotyczących różnorodnych typów wykroczeń wraz z krytyczną analizą problemów, jakie rodzą w praktyce wymiaru sprawiedliwości. Trzecia to krytyczne spojrzenie na przyszłość prawa wykroczeń w aspekcie modelowym, w kontekście rozwoju nowych technologii, szczególnych przepisów wymagających aktualizacji oraz wykroczeń, które jawią się jako żywe skamieniałości.

Prawo, którego zadaniem jest kształtowanie rzeczywistości społecznej, musi brać pod uwagę aktualny stan stosunków społecznych, otoczenie kulturowe i cywilizacyjne norm prawnych, a także stan dyskusji naukowej o jakości tworzenia i stosowania prawa represyjnego w państwie praworządym. Przedstawione w książce rozważania, zgrupowane pod hasłami: *Teoria – Praktyka – Przyszłość*, wyznaczają kierunki i ramy nowego modelu prawa wykroczeń w Polsce.

[sklep.kipk.pl](http://sklep.kipk.pl)

[sklep@kipk.pl](mailto:sklep@kipk.pl)

Facebook: KIPKfundacja

Instagram: kipkPRESS



Krakowski  
Instytut  
Prawa  
Karnego  
Fundacja

ISBN EBOOK: 978-83-959655-9-3